

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 72/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. S., M., zastúpeného Advokátskou kanceláriou J., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. M. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 3/2011 z 29. septembra 2011 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2011 doručená sťažnosť P. S., M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou J., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. M. B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 To 3/2011 z 29. septembra 2011 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva: „Rozsudkom Najvyššieho súdu SR bol sťažovateľovi... uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a sťažovateľ bol na výkon trestu zaradený do I. nápravno-výchovnej skupiny. Sťažovateľovi bol uložený trest úhrnný podľa ust. § 219 ods. 1 Trestného zákona... a § 35 ods. 1 TZ, za použitia § 40 ods. 1, ods. 3 písm. b) TZ účinného do 31. 12. 2005.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR zrušil napadnutý Rozsudok Krajského súdu Bratislava zo dňa 29. 09. 2010, sp. zn. 6 T 7/2004 vo výroku o trestoch a spôsobe ich výkonu.... Rozsudkom Krajského súdu boli obžalovaní – sťažovateľ a M. P. v bode 1/ uznaní za vinných zo spolupáchateľstva pokusu trestného činu vraždy podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1, § 219 ods. 1 TZ, účinného do 31. 12. 2005...“

Podľa sťažovateľa ho „... Z trestného činu pokusu vraždy usvedčoval... jediný svedok a to samotný poškodený. Okrem jeho výpovede neexistovali žiadne priame ani nepriame dôkazy svedčiace proti sťažovateľovi. Najvyšší súd SR, ako aj Krajský súd neuverili tvrdeniam sťažovateľa, podporených svedeckými výpovedami niekoľkých svedkov, ale uverili poškodenému, následkom čoho bol sťažovateľ uznán za vinného za skutok, ktorý nespáchal.

V konaní pred súdmi neboli preukázané žiadne dôkazy, ktoré by jednoznačne preukazovali vinu sťažovateľa. Najvyšší súd SR vo svojom odôvodnení uviedol, že usvedčujúca výpoveď poškodeného zapadá do rámca výpovede svedka L. M., ktorý vypovedal, že počul výstrely (čo nie je dôkaz toho, že páchatelom trestného činu je sťažovateľ), ďalej poukazoval na výpovede svedkov, ktorí reprodukovali to, čo im bolo povedané poškodeným (rovnako uvedený dôkaz nesvedčí o tom, že skutok mal byť spáchaný sťažovateľom) a napokon poukázal na to, že skutok bol spáchaný strelnou zbraňou, pričom aj druhý obžalovaný M. P. vlastnil zbraň, ktorú neskôr predal a pri prehliadke bytu, v ktorom sa zdržiaval boli nájdené náboje (ani uvedené nemožno považovať za dôkaz

svedčiaci o vine sťažovateľa, ani len o tom, že by zbraň M. P. bola totožná so zbraňou, s ktorou sa na poškodeného strieľalo).“.

Sťažovateľ poukazuje na to *«že tak Najvyšší súd SR, ako aj Krajský súd Bratislava posudzovali pravdivosť výpovede poškodeného bez ďalších dôkazov, ktoré by jednoznačne preukazovali to, že sťažovateľ skutok (pokus vraždy) spáchal. Na druhej strane súdy neprihliadli na výpovede ďalších svedkov, ktorí tvrdili, že sa sťažovateľ v čase, kedy malo dôjsť k spáchaniu trestného činu pokusu vraždy, zdržiaval na inom mieste, ako bolo miesto údajného spáchania trestného činu. Pričom práve týchto svedkov bolo možné, na rozdiel od osoby poškodeného, považovať za hodnoverných, či bezúhonných.*

Z niekoľkých svedeckých výpovedí vykonaných v trestnom konaní vyplynulo, že poškodený mal za sebou minulosť spojenú s rôznou kriminálnou činnosťou. Napriek tomu súdy považovali jeho svedeckú výpoveď za pravdivú a v konaní smerodajnú, v dôsledku ktorej bol sťažovateľ odsúdený na 6 rokov odňatia slobody.

V prípade, ak má slúžiť výpoveď svedka ako jediný dôkaz, preukazujúci vinu obžalovaného, bez ďalších podporných dôkazov (napr. odborné vyjadrenie, znalecký posudok, stopy, výpovede svedkov či listinné dôkazy), musí byť tento dôkazný prostriedok jasný, logický, zrozumiteľný, presvedčivý, vierohodný a zároveň nesmie byť inými dôkazmi spochybniteľný či dokonca vyvrátený. Výpoveď svedka – poškodeného nebola takým dôkazom a napriek tomu bol sťažovateľ odsúdený. Najvyšší súd SR nesprávne vyhodnotil dôkazy a neprihliadol na výpovede niekoľkých svedkov, ktorí potvrdzovali nevinu sťažovateľa, čím porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie.

Dôkazy, na ktorých Najvyšší súd SR postavil svoj Rozsudok v časti uznania viny sťažovateľa zo spáchania trestného činu vraždy v štádiu pokusu, súhrne netvorí ucelenú reťaz a neusvedčujú sťažovateľa zo spáchania skutku, pre ktorý bol uznaný vinným, bez pochybností. V konaní neboli preukázané žiadne jednoznačne usvedčujúce dôkazy...

Jedným zo základných pravidiel vyplývajúcich pri dokazovaní v trestnom konaní je zásada „in dubio pro reo“ – v pochybnostiach v prospech obvineného. Sťažovateľ má za to, že v konaní bola porušená uvedená zásada trestného konania. Porušenie sťažovateľových práv bolo spôsobené tým, akým spôsobom sa Najvyšší súd SR vysporiadal v predmetnej veci

s vykonanými dôkazmi v rámci ich hodnotenia a následného vyvodenia zodpovedajúcich skutkových a právnych záverov v jeho meritórnom konečnom rozhodnutí.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„1. Základné práva Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 5To 3/2011, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 09. 2011, č. k. 5To 3/2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 30.000,- EUR (slovom: tridsaťtisíc EUR), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 314,16 € na účet jeho právneho zástupcu, č. ú.: 262 020 4222/1100, vedený v Tatra banka, a. s., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu.

Z argumentácie, ktorou sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil, vyplýva, že namietané porušenie svojich v sťažnosti označených práv vidí v tom, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne rozhodol.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na

kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z relevantnej časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva:

„Obžalovaný Peter Schmidt namietal v odvolaní výrok o vine v bode 1/ napadnutého rozsudku. Uvádza, že v tomto bode je nevinný, že tento skutok nespáchal a je z neho usvedčovaný výlučne len výpoveďou poškodeného I. V., ktorá ale nie je podporená žiadnymi nepriamymi dôkazmi a naopak svedkyňa B., jeho priateľka, ako aj svedkyňa Č. i svedok Š., ich spoloční priatelia, potvrdili, že v čase spáchania skutku sa nachádzali v kaviarni T., odkiaľ on so svojou priateľkou B., s obžalovaným M. P. a svedkyňou Č. odišli do videopožičovne..., kde si na občiansky preukaz znejúci na meno E. B. zapožičali videokazety, vrátili sa naspäť do kaviarne Tulipán a túto opustili medzi 21.00 a 22.00 hod., odkiaľ spoločne odišli do bytu obžalovaného P..., kde pozerali videokazety a byt opustili až ráno. Poukázal pritom na výpoveď svedkyne Ď., pracovníčky videopožičovne, ktorá potvrdila zapožičanie videokaziet na občiansky preukaz na meno E. B. dňa 28. apríla 1999 o 19.05 hod., ďalej na výpoveď svedka M., ktorý uvádzal, že k streľbe došlo približne o 21.30 hod. a v tom čase on s druhým obžalovaným a ich priateľkami i ďalšími osobami sa nachádzali v kaviarni T. a napokon upriamil pozornosť na výpoveď svedka B., ktorý označil osobu poškodeného I. V. za podvodníka, čo podviedol veľa ľudí, v minulosti strieľal na svedka B. a aj na poškodeného, boli v minulosti viaceré útoky, ktorými bol ohrozovaný na živote. V osobe poškodeného ide teda o osobu nie veľmi dobrej povesti a vierohodnosť a pravdivosť jeho výpovede je značne nalomená. Okrem toho pri nariadených domových prehliadkach nebola nájdená zbraň, z ktorej sa malo na poškodeného V. strieľať...“

Aj pokiaľ ide o najzávažnejší skutok v bode 1/ napadnutého rozsudku, krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v súlade s ustanovením § 125 Tr. por. vyložil, ktoré skutočnosti vzal za preukázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, existenciu ktorých skutočností pokladal so zreteľom na výsledky vykonaného dokazovania za vylúčenú alebo pochybnú, pričom tu sa má na mysli predovšetkým obhajoba obžalovaných, že oni vôbec tento čin nespáchali a ani nemohli byť na mieste činu v čase, keď sa mal skutok stať, lebo boli na inom mieste v Bratislave.

Obhajobe obžalovaných neuveril ani odvolací súd. Vo veci vykonaný priamy dôkaz výpoveďou svedka, poškodeného I. V., nebol ojedinelým dôkazom, ktorý by nemal oporu v celom rade ďalších nepriamych dôkazov. Poškodený videl priamo z bezprostrednej blízkosti do tváre obžalovaných, ktorých dobre poznal. Primeraným a vierohodným spôsobom vysvetlil, prečo ihneď po čine neoznačil obžalovaných za páchatel'ov, že to bolo z obavy o svoj vlastný život, teda že to o čo sa obžalovaní pokúsili aj dokonajú. Vysvetlil aj možnú motiváciu konania obžalovaných, keďže sa dostal do konfliktu s obžalovanými, najmä Schmidtom pri predaji firmy a pri stretnutí s obžalovanými, krátko po príchode zo zahraničia, keď bol vypočúvaný v tejto záležitosti na polícii, oznámil to obžalovaným, že ak to nedajú do poriadku, oznámi ich na polícii, pričom mal na mysli falšovanie dokladov a podvodné konanie spojené s predajom nehnuteľností.

Usvedčujúca výpoveď poškodeného zapadá do rámca výpovede svedka L. M., ktorý vypovedal o čase, kedy počul výstrely z ulice, ďalej lekárskej správy o ošetrení poškodeného v nemocnici v B., protokolu o ohliadke miesta činu i o ohliadke motorového vozidla, v ktorom sa poškodený viezol a ktoré bolo strel'bou poškodené. Tieto dôkazy ako i vykonaná rekonštrukcia a vyšetrovací pokus na mieste činu, robia vierohodnou výpoveď poškodeného I. V. Nevnášali totiž žiadne pochybnosti o priebehu skutkového deja v čase strel'by na poškodeného, ako o nich vypovedal. Jeho usvedčujúcu výpoveď dopĺňa svedecká výpoveď Z. K. a predovšetkým svedecká výpoveď P. Š., ktorý sa bezprostredne po čine skontaktoval s poškodeným telefonicky, lebo sa mal s ním v ten deň stretnúť a dozvedel sa, že poškodený je v nemocnici postrelený a nielen to, ale i mená osôb, ktoré to mali urobiť, že išlo o obžalovaných, pričom poškodený ho žiadal, aby to nikomu nepovedal. Rovnako je to i výpoveď svedka F. V., otca poškodeného, ktorému pri druhej návšteve tiež poškodený povedal, kto ho postrelil. Napokon sú to i dôkazy, na ktoré sa v napadnutom rozsudku

poukazuje, svedčiace o tom, že obžalovaný M. P. vlastnil zbraň, ktorú neskôr predal a pri prehliadke bytu, v ktorom sa zdržiaval boli nájdené náboje.

Dôkazy, ktoré podľa obžalovaných mali svedčiť o tom, že sa na mieste činu nenachádzali, neboli takého jednoznačného charakteru, že by vylučovali možnosť dostať sa v krátkom čase na miesto činu aj z miesta, kde sa mali so svojimi priateľkami zdržiavať v kaviarni T. a z tohto miesta sa vzdialiť a navyše boli tieto svedecké výpovede, ktoré mali potvrdzovať alibi obžalovaných, najmä výpoveď svedkyne T. B. a svedkyne R. Č., rozporné v tom, dokedy sa mali spoločne zdržiavať v kaviarni T., keď svedkyňa Č. tvrdila, že tam boli s obžalovanými až do 22.00 hod., kým svedkyňa B. uvádzala, že odchádzali o 20.30 hod. Potom v zásadnom rozpore s výpoveďou svedkyne B. je aj výpoveď svedka P. Š., že sa s obžalovanými v kaviarni T. rozišli kritického dňa okolo 21.00 hod. až 22.00 hod., keď podľa svedkyne B. z nej odišli o 20.30 hod.

Preto sa odvolací súd stotožňuje so skutkovým i právnym záverom súdu prvého stupňa I v bode 1/ napadnutého rozsudku a odvolania obžalovaných ako nedôvodné zamietol.“

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že svoje závery o spáchaní skutku založil predovšetkým na výpovedi poškodeného, ktorá bola podľa neho v súlade s výpoveďami svedkov vypočutých v predmetnom konaní, poukázal v nich taktiež na konkrétne rozpory vo výpovediach svedkov, ktorí podľa sťažovateľa mali dokázať jeho nevinu, pre ktoré tieto výpovede napokon vyhodnotil ako nevierohodné, ako aj na podporné dôkazy, ktoré potvrdili spáchanie uvedeného skutku sťažovateľom. V odôvodnení svojho rozsudku najvyšší súd podrobne skonštatoval, ktoré skutočnosti mal za preukázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa riadil pri hodnotení vykonaných dôkazov, predovšetkým pokiaľ si vzájomne odporovali. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, ako sa vysporiadal s obhajobou sťažovateľa a akými právnymi úvahami sa riadil, keď posudzoval preukázané skutočnosti podľa príslušným ustanovení Trestného zákona.

V danej veci podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by rozhodnutie najvyššieho súdu bolo arbitrárne alebo neodôvodnené iba z toho dôvodu, že

podľa sťažovateľa mal najvyšší súd hodnotiť vykonané dôkazy spôsobom, ktorý uvádza sťažovateľ.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2012